

DOEPAK

DuPAK DoePAK POPPENSPE(ELMUSEUMKRUISELKRANTKRABEL) DoePAK DuPAK
Nr. 134

Een fraaie handpoppenset: negen honderdjarige figuren

Zelf eens proberen? Weer zo'n leuke activiteit van het *Poppenspe(e)lmuseum*. Hierboven is een karakteristieke set *speelgoedhandpoppens* afgebeeld. De figuren zijn aan het begin van de vorige eeuw gemaakt. De koppen, handjes en onderbenen zijn van hout. In de bovenste rij zie je van links naar rechts een *diender*, de *clown*, een *prinses*, een *koopman* en de *huisbaas* met een hoge hoed. Hieronder staan in het midden *Jan Klaassen* en *Katrijn*. Jans vrouw draagt een luifelmuttsje. De blauwe brildrager is de *dokter*. Behalve bij de *beul* – met zijn handen over elkaar – zijn er onder aan de kleren beentjes bevestigd. Als de poppen zitten, bungelen deze over de *poppenkastplank*. De poppen hebben onder de jaszjes geen lijf. De hand van de poppenspeler of -speelster geeft de nodige vulling. Alleen Jan heeft ten behoeve van zijn enigszins vooruitstekende buik een extra opvulling. In de hals van de koppen zit een gat. De jeugdige artiest(e), die deze figuren als verjaardagscadeau kreeg, stak daar een wijsvinger in. De duim ging in het ene mouwtje, de middelvinger of pink in het andere.

Hoeveel baarden, sikken en snorren tel je? Als je het juiste antwoord weet, ontvang je een aardigheidje van ons.

Wil je meer te weten komen over het (*volks*)poppenspel? Maak een reis door de wondere wereld van het poppentheater op www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs en maak kans op een vrolijke poppenstrip. Op de websites www.poppenspelmuseum.nl, www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl en www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2 vind je informatie over het museum, de thema-exposities, onze educatieve uitgaven en de collectie. Bovendien zijn er enkele filmpjes te zien. Een *poppentheater-abc* geeft uitleg over de diverse poppentheatertechnieken, -attributen, -figuren en -personen. Afbeelding: poppenkastensemble.

Vermoedelijke herkomst: Duitsland (1900). Schenking familie Doude van Troostwijk-Snehtlage, Doorn (2008). Koppen: ± 10 x 15 cm.

Stoffen lijfjes, inclusief benen: ± 30/40 cm. Concept, realisatie en tekst: Otto van der Mieden © (2008). Veel plezier en applaus!

Doepak is hét Poppenspe(e)lmuseumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppenspe(e)lspeurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakkruielkrant en -krabbels! Een dupak (spreek uit: doepak) is een stang- en trucepop. Het nummer met de dupak wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrimpen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupak wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doods stilte geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupak razendsnel en met veel tumult. Dupak betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupak hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupak is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupak ook om zijn as draaien; daarbij zwieren de armen wijd uit.